

Pendelen tussen IJburg en Afrika

Hij is gevlogen, de oeverzwaluw. Op weg naar Afrika om te overwinteren. De zandkleurige vogel nestelde de afgelopen zomer weer op IJburg. Aan de vooravond van IJburg II rijst de vraag hoelang de dieren er nog welkom zijn.

TEKST: LIENEKE KOORNSTRA
FOTO'S: FRANKA SLOTHOUBER

Verlaten liggen ze er bij, de nestplekken die wel wat doen denken aan konijnenholten. Ware het niet dat de langoren er nooit bij kunnen, want ze bevinden zich hoog en droog in een enigszins aan krijtrotsen herinnerende oeverwand. 'Zo'n steile wand wordt speciaal voor de oeverzwaluw afgestoken', vertelt Remco Daalder. Volgens de stadsecoloog hoort het beestje heel erg bij de stad omdat er zo veel gebouwd wordt in Amsterdam. 'De oeverzwaluw past bij een bepaalde fase in een wijk. Daar spelen we op in. We bieden hem alle ruimte op plekken waar gewerkt wordt en het tegelijkertijd ook rustig is.' Daalder vindt het onvoorstelbaar dat de vogel zo dicht bij het surfstrand broedde. Hij noemt het een vrij schuw beestje.

Beschermd

Met haar camera in de aanslag bracht Franka Slothouber vele uren door in de omgeving van de nestwand. 'De ouders zijn heel waakzaam', zegt ze. 'Als er geen activiteit meer was, dan was er iets op komst, meestal een tweevoeter met een hond. De vogel ziet dat van verre.' Schrikken was het niet alleen voor de zwaluwen maar ook voor haar toen de kinderen

van de nabijgelegen school pauze hadden. In vliegende vaart renden de scholieren naar de oeverwand, die ze als klimwand beschouwden. Slothouber: 'Gelukkig zag ik een juf lopen. Ik heb haar gevraagd of ze enig idee had waar die kinderen in klommen. Er werd meteen een les van gemaakt. Ik vertelde dat zolang zij daar spelen, de jongen niet worden gevoed. Maar ja, ik was een stoorzender, die hen iets afnam. Het verbaast me dat de gemeente er geen bordje 'Niet betreden' neerzet.'

'In het broedseizoen is de oeverzwaluw inderdaad beschermd', reageert stadsecoloog Remco Daalder. 'Evenementen moeten zo worden georganiseerd dat de vogel er geen last van heeft. Is hij uitgebreed, dan is het wat anders. Nestplekken zijn niet beschermd.'

Honderddertig exemplaren

Dat iedere vandaal nu dus zijn gang kan gaan, is minder dramatisch dan het lijkt. 'Oude nesten zijn niet meer in trek als de vogel weer naar Nederland komt om zich voort te planten', vertelt Rob Baars, lid van de Vogelwerkgroep Amsterdam. Samen met Lammert van der Veen houdt hij de vogelsoort al jaren in de gaten en telt de aantallen voor het CBS en het Sovon-vogelonderzoek. 'Oeverzwaluwen graven ieder jaar een nieuw nest', zegt hij. Met hun snavel en pootjes maken ze een nestpijp van ongeveer een meter lang. Aan het eind bouwen ze een nestkamer die ze met veertjes

en strootjes bekleden alvorens hier maximaal vijf eitjes te leggen. Na twaalf tot zestien dagen kruipen de jongen uit het ei en verblijven dan nog een drietal weken in het nest voordat ze uitvliegen. Doorgaans brengt de oeverzwaluw per zomer twee broedsels groot. Over twee kolonies verspreid, werden dit jaar door Baars en Van der Veen 130 exemplaren geteld. Dat zijn er minder dan vorig jaar. 'Deze vrolijk snorrende zangvogel hoort bij IJburg met zijn water en zijn zand', stelt Baars. 'Voor Blijburg wordt steeds een plek gezocht, dan dus ook voor de oeverzwaluw.'

Sanne Koolwijk van Projectbureau IJburg: 'Zolang er op IJburg bouwactiviteiten zijn, zal deze pionier er altijd kunnen nestelen.' Of kunstmatig aangelegde oeverwanden een alternatief zijn als IJburg II voltooid is? 'Op de oostpunt van het Zeeburgereiland hebben we er al één aangelegd', reageert Koolwijk. In de winter worden de nesten schoongemaakt, zodat in het voorjaar de oeverzwaluwen, na een lange reis uit Afrika, weer kunnen aanschuiven in hun 'hotel'.

'IJburgers hebben er belang bij dat de vogel blijft', meent stadsecoloog Remco Daalder. 'Elke dag gaan er per oeverzwaluw 800 muggen door.' ◀

Wat te doen om deze zomergast voor IJburg te behouden? Bij de stadsecologen aan de bel trekken. Tel. 55 27 954